

6. ERŐS CSATOLÁS KIMUTATÁSA SZUBRADIÁNS ATOMI SOKASÁG ÉS REZONÁTOR-VÁKUUMMEZŐ KÖZÖTT

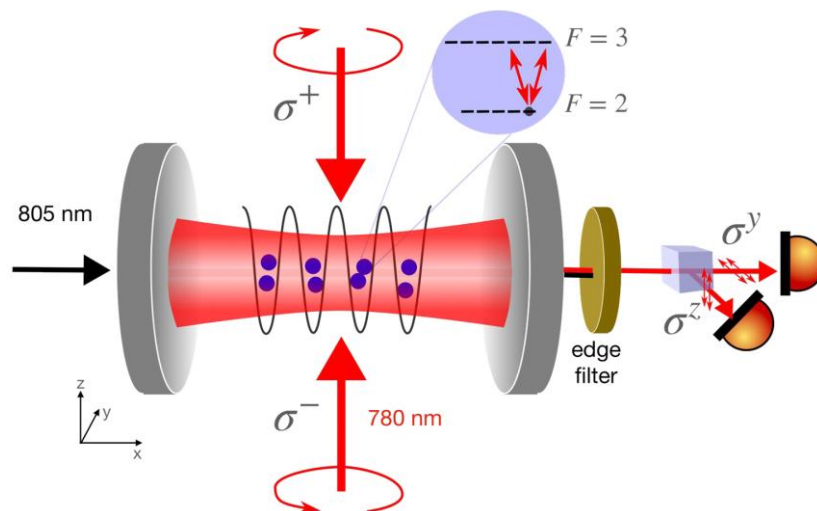
Gábor Bence^{1,2}, Varga Dániel^{1,3}, Sárközi Bálint¹, Kurkó Árpád¹, Adwaith Kalluvayal-Varooli¹, Nagy Dávid¹, Dombi András¹, Thomas W. Clark¹, Francis I. B. Williams¹, Vukics András¹, Domokos Péter¹

¹HUN–REN Wigner Fizikai Kutatóközpont, Budapest

²Szegedi Tudományegyetem, Fizikai Intézet, Elméleti Fizikai Tanszék, Szeged,

³Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék, Budapest

Nagy jósági tényezőjű ($\mathcal{F}/\pi = 1430$) optikai rezonátorba helyezett, lézerrel hajtott hideg ($\sim 20 \mu\text{K}$) ^{87}Rb atomok lineáris fényszórásának kísérleti vizsgálatával (ld. 1. ábra) erősen csatolt vákuummezőre jellemző effektusokat mutattunk ki. Ha az atomokat a sugárzás hullámhosszával (780 nm) nem összemérhető periódusú (805 nm/2) rácsba rendezzük [1], transzverzális irányú megvilágítás esetén a rezonátorba történő Bragg-szórás destruktív interferencia révén elnyomható, vagyis az atomi sokaság szubradiáns lesz a rezonátormódusra nézve. Megmutattuk ugyanakkor, hogy az erős kollektív csatolás a gerjesztési spektrum drasztikus megváltozásához vezet, ezt bizonyítja a jól feloldott vákuum-Rabi-felhasadás a fluktuációk intenzitásában. Továbbá szignifikáns polarizációforgatást mutattunk ki a szubradiáns sokaságról való lineáris szórásban, amely az erősen csatolt vákuummező által indukált Raman-szórással magyarázható, melyet az atomoknak az alapállapot Zeeman-alnívói közötti átrendeződése kísér.

1. ábra: Kísérleti elrendezés a hideg rubídiumatomok fényszórásának vizsgálatára [2]. A rezonátort 805 nm hullámhosszú lézerfényvel világítjuk ki. Az atomok az így kialakuló állóhullám duzzadó-helyeire rendeződnek. Az atomi sokaságot a rezonátor tengelyére merőleges irányból két egymással ellentétesen cirkulárisan poláros, az atomokkal közel rezonáns, 780 nm hullámhosszú fényvel világítjuk meg. A rezonátor kimenetén az atomok által szórt fényt detektáljuk, vízszintes és függőleges polarizációra érzékenyen.

Felhasznált irodalom

[1] D. Varga, B. Gábor, B. Sárközi, K. Adwaith, D. Nagy, A. Dombi, T. Clark, F. Williams, P. Domokos, and A. Vukics, Loading atoms from a large magnetic trap to a small intra-cavity optical lattice. In: Physics Letters A 505 (2024), p. 129444.

[2] B. Gábor, K. V. Adwaith, D. Varga, B. Sárközi, A. Dombi, T. W. Clark, F. I. B. Williams, D. Nagy, A. Vukics, and P. Domokos, Demonstration of strong coupling of a subradiant atom array to a cavity vacuum. Under review at EPJ Quantum Technology. 2024. arXiv: 2408.17079 [quant-ph].

A kutatást támogatta a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal a Kvantuminformatika Nemzeti Laboratórium keretein belül, valamint az Új Nemzeti Kiválósági Program (ÚNKP-23-3) és az Egyetemi Kiválósági Ösztöndíj Program (EKÖP-24-4) révén.